

POSTANOWIENIE

Dnia 17 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w osobie sędziego SA Urszuli Iwanowskiej, po rozpoznaniu w dniu 17 grudnia 2012 r., na posiedzeniu niejawnym,

sprawy z odwołania C. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.

o zapłatę składek,

na skutek zażalenia ubezpieczonego na postanowienie Sądu Okręgowego w Koszalinie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 26 października 2012 r., sygn. akt IV U 16/12,

postanawia: oddalić zażalenie.

SSA Urszula Iwanowska

Uzasadnienie:

Wyrokiem z dnia 24 września 2012 r. Sąd Okręgowy w Koszalinie oddalił odwołanie C. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. o zapłatę składek. Od tego wyroku pełnomocnik ubezpieczonego wniósł apelację, zaskarżając wyrok w całości. Jednocześnie pełnomocnik ubezpieczonego złożył wniosek o zwolnienie skarżącego od ponoszenia kosztów sądowych od apelacji, bowiem nie jest on w stanie ich ponieść. Do wniosku zostało dołączone oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania, w którym wnioskodawca wskazał, że wraz z żoną, która jest bezrobotna bez prawa do zasiłku i synami w wieku 20 i 14 lat utrzymuje się z wynagrodzenie w kwocie 1.500 zł brutto. Jednocześnie wnioskodawca oświadczył, że nie posiada żadnego majątku – nieruchomości, mieszkania, zasobów pieniężnych czy wartościowych przedmiotów.

Postanowieniem z dnia 26 października 2012 r. Sąd Okręgowy w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił wniosek i w uzasadnieniu tego orzeczenia przytoczył treść art. 102 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz wskazał, że instytucja zwolnienia od kosztów sądowych jest formą pomocy udzielanej przez Skarb Państwa osobom najbiedniejszym, aby w ten sposób pomóc im w sądowym dochodzeniu roszczeń. W związku z tym zwolnienie od kosztów powinno mieć miejsce tylko w sytuacjach wyjątkowych, zasługujących na szczególne uwzględnienie. Ubiegający się o taką pomoc winien więc w każdym wypadku poczynić oszczędności we własnych wydatkach do granic zabezpieczenia koniecznych kosztów utrzymania siebie i rodziny, a dopiero gdyby poczynione w ten sposób oszczędności okazały się niewystarczające może zwrócić się o pomoc państwa. Sąd pierwszej instancji podkreślił, że strona postępowania sądowego powinna liczyć się z koniecznością ponoszenia związanych z tym postępowaniem kosztów i zawczasu zabezpieczyć stosowne środki na ten cel.

Odnosząc się do wniosku ubezpieczonego Sąd Okręgowy podniósł, że opłata sądowa od apelacji w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wynosi 30 zł i nie stanowi kwoty, która przekracza możliwości płacowe osób nawet o najniższym statusie materialnym. Dalej sąd pierwszej instancji miał na uwadze, że w niniejszej sprawie odwołanie od zaskarżonej decyzji wpłynęło do sądu w styczniu 2012 r. i przez cały okres trwania procesu ubezpieczony reprezentowany był przez pełnomocnika z wyboru, a więc posiadał odpowiednią kwotę na pokrycie tych kosztów. Nadto ubezpieczony nie powoływał się wcześniej na trudną sytuację materialną i nie wnosił o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, chociaż z takiego prawa mógł skorzystać. W ocenie tego sądu przeczy to twierdzeniu, nawet z uwzględnieniem sytuacji rodzinnej ubezpieczonego i jego aktualnego wynagrodzenia, że sytuacja materialna ubezpieczonego uniemożliwia jemu uiszczenie opłaty sądowej od apelacji w kwocie 30 zł.

Z powyższym postanowieniem Sądu Okręgowego w Koszalinie nie zgodził się C. M., który działając przez pełnomocnika, w złożonym zażaleniu – po jego sprostowaniu pismem z dnia 6 listopada 2012 r. - zarzucił obrazę art. 102 k.p.c. przez przyjęcie, że nie zachodzą przesłanki uzasadniające odmowę uwzględnienia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Podnosząc powyższy zarzut skarżący wniosł o zmianę postanowienia.

W uzasadnieniu skarżący między innymi podniósł, że sytuacja materialna odwołującego się jest bardzo ciężka, gdyż ma na utrzymaniu całą rodzinę. Wynagrodzenie jakie otrzymuje wnioskodawca wystarcza jedynie na potrzebne opłaty, środki czystości oraz pożywienie. Zadaniem skarżącego przyjęta przez sąd ocena materiału dowodowego jest dowolna przez co została naruszona norma art. 102 ust. 1.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny w pełni podzielił zarówno ustalenia faktyczne, jak i rozważania prawne przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, czyniąc je własnymi bez potrzeby ich ponownego szczegółowego przytaczania.

Należy zauważyć, że strony co do zasady zobowiązane są do ponoszenia kosztów procesu, w którym biorą udział, a w orzeczeniu kończącym postępowanie sąd rozstrzyga kwestię kto ostatecznie koszty te pokrywa, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wynikającą z art. 98 k.p.c. Zasadą jest więc odpłatność postępowania przed sądem, a wyjątki od niej zostały ściśle uregulowane.

Zwolnienie od kosztów sądowych, o którym mowa w art. 102 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (j. t. Dz. U. z 2010 r., nr 90, poz. 594 ze zm.) jest instytucją wyjątkową, która powinna znaleźć zastosowanie jedynie w szczególnie uzasadnionych wypadkach, gdy z uwagi na niemożność prowadzenia działalności zarobkowej, brak źródła dochodu oraz brak jakiegokolwiek majątku strona nie jest w stanie ponieść kosztów sądowych bez uszczerbku dla utrzymania koniecznego siebie i rodziny.

Z kolei, art. 36 cytowanej ustawy stanowi, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych i w sprawach odwołań rozpoznawanych przez sąd pracy i ubezpieczeń społecznych pobiera się opłatę podstawową w kwocie 30 złotych wyłącznie od apelacji, zażalenia, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Zgodnie z powyższą regulacją od wniesionej w sprawie apelacji opłata sądowa wynosi 30 zł. Skarżący wraz z żoną i synami (jeden z synów w wieku wskazującym na ukończenie nauki w ramach obowiązku jej pobierania, bez wskazania co syn porabia obecnie) utrzymuje się z wynagrodzenia za pracę w kwocie 1.500 zł brutto, wskazując że to wystarcza jedynie na potrzebne opłaty, środki czystości oraz pożywienie, w ogóle nie podając wydatków na poszczególne cele, co uniemożliwia weryfikację oświadczenia. Zwolnienie od kosztów sądowych nie zależy od subiektywnego przekonania o uniemożliwiającej ponoszenia tych wydatków sytuacji materialnej. W każdym przypadku konieczna jest weryfikacja złożonego oświadczenia przez sąd. W tej sytuacji, prawidłowo sąd pierwszej instancji uznał wniosek o zwolnienie od opłaty sądowej od apelacji w wysokości 30 zł za nieuzasadniony.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 397 § 2 k.p.c. w związku z art. 385 k.p.c., oddalił zażalenie ubezpieczonego również jako nieuzasadnione.

SSA Urszula Iwanowska